

לחיות השתחזרות וסוכוב של גוף הגלגל, כידוע⁸ בענין שמש במעון דום, שהפסיק מלומר שירח⁹ וע"ז ה"י הפסק גם כסוכוב גוף הגלגל, וכל זה הוא, לפי שהגוף הוא בקירוב הערך וקירוב הענין להנפש, ומזה מוכן שגם נפש הגלגל הוא בהגבלה, להיותו בקירוב לגוף הגלגל. וכמו"כ יוכן גם במלאכים שהם מוגבלים בגופם וכנפשמ, שהרי גופם הוא בהגבלה, כמאוד"ל¹⁰ (בהמשך לביאור ההגבלה שבועולמות, מן הארץ עד לרקיע וכ"ו) רגלי החיות נגד כולן, קרסולי החיות נגד כולן וכ"ו. עד י. (א) קרני החיות נגד כולן, שזהו ההגבלה בגוף המלאכים, וכמו"כ גם מצד נפשם הם בהגבלה, שהרי¹¹ אמירת השירה של המלאכים היא באופן שהשירה שלהם נשמעת באוני הנביא, והינן לפי שהיא מציאות של דיבור. דעם היותו דיבור רחמן עד שלגבינו הוא כענין המחשבה, מ"מ הו"ע של דיבור, ולכן הרי זה נשמע באוזן הנביא, וכיין שאמירת השירה והמלאכים היא מצד נפשם נמצא שגם נפשם הם בהגבלה. וטעם הדבר הוא לפי שגוף נפש המלאכים הם בקירוב זה לזה, וכמו"ש הרמב"ם ע"פ¹² עושה מלאכיו רוחות משרתיו או לדהט, שגוף המלאכים נברא מב' יסודות הדקים והרחוקים, ככרי שיהי מתאים לנשמת המלאך, ומאחר שהגוף מתאים לנפש המלאך, לכן הנה גם נפש המלאך הוא בהגבלה. ואף שזוהי נאבלה גדולה ביותר, מ"מ הרי זה הגבלה. וכל זה הוא כמלאכים, שלכן נקראים עומדים. משא"כ נשמות שנקראים מהלכים להיותם כלי גבול.

ושרש הענין הוא, שסיבת ההגבלה בהמלאכים היא לפי שהם בכלל הברואה והשתשלות, שנמשכת מבחי' הדיבור שהרי גם התהוות המלאכים היא מבחי' הדיבור, וכרוח פיו כל צבא, ודיינו כחי' מלכות דאצילות המתלבשת בכריאה, שלכן הרי זה בהגבלה. ויתורה מזה, שענין ההגבלה הוא לא רק בהחלכות כבריאה, אלא גם באצילות, שהרי גם באצילות ישנם עשר ספירות דוקא, עשר ולא חשע

- 8) ראה סידור (עם דא"ח) קמב, ב
- 9) דא"ח, אחר"ת ניח' ח"ב ע' תשלח ואילן.
- 10) סהמ"צ לרע"צ ה', א ואילן.
- 11) יהושע י' יב.
- 12) ראה סידור (עם דא"ח) קמב, ב
- 13) דא"ח, ערה, ד ואילן. סה"מ חר"ד סי' רנג ואילן.
- 14) בטרף שער הגומל, הובא בתרי"א בהאשית ר', ב. מקומות שציינו בהערה הקודמת.
- 15) חתלים קוד, ד.
- 16) שם לג, ו.

לילה¹ ענין נתינת החורה לנשמות ישראל דוקא² ולנשמות עצמם כמו שהם מלוכבים בנופים דוקא, ולנשמות בנופים עצמם כמו שהם למהט דוקא, שהרי לא נתינה החורה למלאכי השרת, כי אם לנשמות דוקא, ולנשמות עצמם לא כמו שהם קודם החלבושם בגוף, כי אם כמו שהם מלוכבים בגוף דוקא, ולנשמות בנופים עצמם הנה וירד תרי"ע על הר סיני נתן להם את החורה למטה דוקא, היינו, שלא העלה אותם למעלה, כי אם שירד על הר סיני נתן להם החורה למטה דוקא, צד"ך לכאר החלה מעלת הנשמות על המלאכים.

והענין הוא, דהנה כתיב, ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה, והיינו, שהמלאכים נקראים בשם עומדים. דענין העמידה הוא שצומד על עצמו (ער שטייט אויף זיין שטאנד), כמעמדו ומצבו דככלות הו"ע המרידה וההגבלה, וזהו שהמלאכים נקראים עומדים לפי שהם בהגבלה, דעם היותם שעבודתם היא באהבה ויראה, מתנה מליכאל באהבה ומתנה גבריאל בכריאה, ויש גם מלאכים שהם שכליים, מ"מ, הרי כל זה הוא כמרידה והגבלה, ולכן נקראים עומדים. ויוכן זה מכמו שהוא בהגבלה, ששרשם מהמלאכים, ודנה עוללים הם בעלי חומר וצורה, גוף ונפש, והרי הם מוגבלים בגופם שיש שיעור ומדה לגופו של הגלגל. ומזה יוכן שגם נפשם היא בהגבלה, שהרי הגוף הוא בקירוב הערך וקירוב הענין אל הנפש, שלכן פועלת אמירת השירה נפש הגלגל

- 1) על התקף התנהגות שבספריית אגודת
- 2) חסידו כתיב - ציין כיץ אומ"ד שליט"א
- 3) בבב"א: "גזב רוד" [לג' בעומר חת"ד
- 4) (סה"מ חת"ד ע' רסא ואילן).
- 5) ראה גם ד"ה צאינה וראינה תשכ"ב (סה"מ תשכ"ב ע' ערה ואילן).
- 6) ראה לקו"ת במדבר יא, ב ובכ"מ.
- 7) ראה לקו"ת שלח מה, א, מו, רע"א.
- 8) וכו"מ.
- 9) יחוד י"ט, ב.
- 10) נזרי ג, ז, וראה תרי"א וישב ל, סע"א
- 11) ואילן.

* הנשמות, הרי בודאי שהנשמות הם בלי גבול. ומזה מוכן גודל ענין ההפכיות דנשמה וגוף, שהרי הנשמות שהם כל"ג הם למעלה מכל הנבראים, ואילו הגוף הוא למטה מכל הנבראים, שהרי המלאכים נחתרו רק מ"י יסודות הנקיים והרוחניים, ואילו גוף האדם הוא מ"י יסודות, ויתרה מזו, שעיקרו הוא מיסוד העפר, כמ"ש²⁸ וייצר גו' את האדם עפר מן הצלמה, וכי' היסודות גופא הרי יסוד העפר הוא יסוד התחתון ביותר, ועוד זאת, שנקרא משבא דחוריא²⁹, שהיא חומר עב וגס ביותר. ומזה מוכן גודל ענין ההפכיות דנשמה וגוף, שהנשמה היא למעלה מכל הנבראים, והגוף הוא למטה מכל הנבראים. וכמבואר בת"א³⁰ ד"ה להכיך הטעם שנשתנה ציורת גוף האדם, שבכל שאר הנבראים נברא הגוף יחד עם נפש החיונית שבו, משא"כ בבריאת האדם שנעשה נופו תחלה כלי שום נפש חיונית בחוכו, שזהו לפי שגופות שאר הנבראים הם בקירוב לנפשם, ולכן נמדדו מלכתחילה כבחי' צומח וחי, משא"כ גוף האדם שאינו בקירוב להנפש, לכן נמדדה לכתחילה כבחי' דומם. ונתתי אף שהנשמה והגוף הם ב' הפכים לגמרי מ"מ מתחילים הם לחזר גמור, שהרי הנשמה מרגשת את הגוף ומתפעלת ממקרי הגוף כמו חום וקוץ כר' (כדאיאת בתניא³¹). ואיך אפשר להיות יחד ב' הפכים, אך זהו דוקא ע"י כח המפליא לעשותו³², המחבר ב' הפכים. ועפ"ז מוכן שדוקא בירידת הנשמה בנוף נמשך בה כח הא"ס, ולכן עיי"ז היא נעשית כבחי' מהלך.

ה' ולערייל צריך להביט איך אפשר שע"י הירידה בנוף תהיי הנשמה כבחי' מהלך, וכיין שהנשמה מצד עצמה היא כבחי' עמידה, שגם מצד שושה היא מוגבלת, וכנ"ל, דגם באצילות ולמעלה מאצילות עד קודם הצמצום הוא כבחי' גבול, וא"כ איך אפשר שע"י התלבשותה בנוף הגשמי תהיי כבחי' מהלך, לצאת מההגבלות שלה. והיינו, שמוכן הטעם שדוקא הנשמה צריכה להתלבש בנוף גשמי, כי מצד הכוונה דידדה בתחתונים צריך לכוון את הגוף הגשמי, וענין זה הוא בכח בגשמות דוקא, משא"כ המלאכים שהם מבה"י הדיבור, אי אפשר שיכוונו את הגוף גשמי, שלהיותו חומר עב וגס ביותר, איך בכח המלאכים לכוון אותו, ואדרבה, שע"י התלבשותם בנוף הם נופלים ממדרגתם, כידוע

28) בראשית ב' י. 29) תקי"ז בהקדמה (י' ב), שם תב"א. 30) פמ"ב (ס' א). 31) ופמ"ב י"ז. 32) ופמ"ב י"ז. 33) ופמ"ב י"ז. 34) ופמ"ב י"ז. 35) ופמ"ב י"ז. 36) ופמ"ב י"ז. 37) ופמ"ב י"ז. 38) ופמ"ב י"ז. 39) ופמ"ב י"ז. 40) ופמ"ב י"ז. 41) ופמ"ב י"ז. 42) ופמ"ב י"ז. 43) ופמ"ב י"ז. 44) ופמ"ב י"ז. 45) ופמ"ב י"ז. 46) ופמ"ב י"ז. 47) ופמ"ב י"ז. 48) ופמ"ב י"ז. 49) ופמ"ב י"ז. 50) ופמ"ב י"ז. 51) ופמ"ב י"ז. 52) ופמ"ב י"ז. 53) ופמ"ב י"ז. 54) ופמ"ב י"ז. 55) ופמ"ב י"ז. 56) ופמ"ב י"ז. 57) ופמ"ב י"ז. 58) ופמ"ב י"ז. 59) ופמ"ב י"ז. 60) ופמ"ב י"ז. 61) ופמ"ב י"ז. 62) ופמ"ב י"ז. 63) ופמ"ב י"ז. 64) ופמ"ב י"ז. 65) ופמ"ב י"ז. 66) ופמ"ב י"ז. 67) ופמ"ב י"ז. 68) ופמ"ב י"ז. 69) ופמ"ב י"ז. 70) ופמ"ב י"ז. 71) ופמ"ב י"ז. 72) ופמ"ב י"ז. 73) ופמ"ב י"ז. 74) ופמ"ב י"ז. 75) ופמ"ב י"ז. 76) ופמ"ב י"ז. 77) ופמ"ב י"ז. 78) ופמ"ב י"ז. 79) ופמ"ב י"ז. 80) ופמ"ב י"ז. 81) ופמ"ב י"ז. 82) ופמ"ב י"ז. 83) ופמ"ב י"ז. 84) ופמ"ב י"ז. 85) ופמ"ב י"ז. 86) ופמ"ב י"ז. 87) ופמ"ב י"ז. 88) ופמ"ב י"ז. 89) ופמ"ב י"ז. 90) ופמ"ב י"ז. 91) ופמ"ב י"ז. 92) ופמ"ב י"ז. 93) ופמ"ב י"ז. 94) ופמ"ב י"ז. 95) ופמ"ב י"ז. 96) ופמ"ב י"ז. 97) ופמ"ב י"ז. 98) ופמ"ב י"ז. 99) ופמ"ב י"ז. 100) ופמ"ב י"ז.

תחלה ענין ההפכיות דנשמה וגוף. והענין כזה, דהנה הנשמות עלו במחשבה, שזהו מעלת הנשמות על כל הנבראים והמלאכים בכללם, שכולם נמדדו מחדיבור, והנשמות עלו במחשבה. וההפך כן דיבור למחשבה הוא, שהדיבור הוא לולתו, שהרי לעצמו אינו צריך לענין הדיבור, כי אם לדולתו דוקא, ולכן, הנה מה שמתלבש ומתגלה בהדיבור הוא רק חלק קטן ביותר. וכמו בהשפעת השכל מוכן לחלמיה, הנה מה שנשפע ע"י אותיות הדיבור הוא חלק קטן מהשכל, ואילו פנימיות השכל אינו נשפע לגמרי, ולכן הנה כנביעת השכל, כאשר שכלו של הורב נובע ביותר, אזי מתבלבלים אצלו כלי הדיבור ואינו יכול לדבר כלל, והיינו לפי שפנימיות השכל אינו מתלבש בהדיבור כלל. וכל זה הוא כדיבור שהוא לולתו. אמנם במחשבה שהיא לעצמו, הנה גם בפנימיות השכל ישנם אותיות המחשבה, שהרי כל גילוי הוא ע"י אותיות, ולכן גם גילוי היותר נעלה, מאחר שהוא בכלל הגילוי, בהכרח שיש בו אותיות. ואף שהאותיות שבפנימיות השכל הם באופן נעלה יותר, מ"מ, הרי הם בכלל אותיות, אלא שהם ככלל אותיות המחשבה שהם נעלים יותר, שהרי המחשבה היא לעצמו. וכמו"כ הוא גם בדיבור ומחשבה כפי שנעשים לבוש להמדות שבדיבור מתלבשת רק היצונית המדה, ולכן כאשר המדה היא בתקפה, שהיא בתוקף האהבה או בתוקף הכעס, אזי אינו יכול לדבר, משא"כ במחשבה, הרי גם בתוקף ופנימיות המדות בהכרח שיש שם אותיות המחשבה, וכנ"ל שכל גילוי הוא ע"י אותיות, וכיון שהמדה היא במורגש ובגילוי, הרי בהכרח שיש שם אותיות. וכללות ההפך בין * דיבור למחשבה הוא, שהדיבור שהוא לולתו הרי כל ענינו הוא המחשבה, ומאחר שה"ע המחשבה, הרי הוא מוגבל כפי אופן ההמשכה, משא"כ במחשבה שהיא לעצמו, הרי הוא שייך וקשור עם העצם, ולכן הוא כלי גבול כמו העצם. ועפ"ז יוכן ההפך בין כל הנבראים ומלאכים לנשמות, שכל הנבראים והמלאכים בכללם נמדדו מחדיבור, כמ"ש³⁴ וכוונת פיו כל צבאם, ומאחר שהתחתונים הוא מהדיבור דכל ענין הדיבור הו"ע המחשבה, הרי הם מוגבלים כפי אופן ענין המחשבה, אמנם נשמות שעלו במחשבה, הרי הם באופן שעלו במחשבה, דבמחשבה גופא יש ג"כ כמה מדריגות, כדאיאת בזה³⁵ כמה מחשבתא אינו, ועלו במחשבה קאי על תכנת, או למעלה יותר על מחשבה הקדומה דא"ק ששם הוא שרש

34) ופמ"ב י"ז. 35) ופמ"ב י"ז. 36) ופמ"ב י"ז. 37) ופמ"ב י"ז. 38) ופמ"ב י"ז. 39) ופמ"ב י"ז. 40) ופמ"ב י"ז. 41) ופמ"ב י"ז. 42) ופמ"ב י"ז. 43) ופמ"ב י"ז. 44) ופמ"ב י"ז. 45) ופמ"ב י"ז. 46) ופמ"ב י"ז. 47) ופמ"ב י"ז. 48) ופמ"ב י"ז. 49) ופמ"ב י"ז. 50) ופמ"ב י"ז. 51) ופמ"ב י"ז. 52) ופמ"ב י"ז. 53) ופמ"ב י"ז. 54) ופמ"ב י"ז. 55) ופמ"ב י"ז. 56) ופמ"ב י"ז. 57) ופמ"ב י"ז. 58) ופמ"ב י"ז. 59) ופמ"ב י"ז. 60) ופמ"ב י"ז. 61) ופמ"ב י"ז. 62) ופמ"ב י"ז. 63) ופמ"ב י"ז. 64) ופמ"ב י"ז. 65) ופמ"ב י"ז. 66) ופמ"ב י"ז. 67) ופמ"ב י"ז. 68) ופמ"ב י"ז. 69) ופמ"ב י"ז. 70) ופמ"ב י"ז. 71) ופמ"ב י"ז. 72) ופמ"ב י"ז. 73) ופמ"ב י"ז. 74) ופמ"ב י"ז. 75) ופמ"ב י"ז. 76) ופמ"ב י"ז. 77) ופמ"ב י"ז. 78) ופמ"ב י"ז. 79) ופמ"ב י"ז. 80) ופמ"ב י"ז. 81) ופמ"ב י"ז. 82) ופמ"ב י"ז. 83) ופמ"ב י"ז. 84) ופמ"ב י"ז. 85) ופמ"ב י"ז. 86) ופמ"ב י"ז. 87) ופמ"ב י"ז. 88) ופמ"ב י"ז. 89) ופמ"ב י"ז. 90) ופמ"ב י"ז. 91) ופמ"ב י"ז. 92) ופמ"ב י"ז. 93) ופמ"ב י"ז. 94) ופמ"ב י"ז. 95) ופמ"ב י"ז. 96) ופמ"ב י"ז. 97) ופמ"ב י"ז. 98) ופמ"ב י"ז. 99) ופמ"ב י"ז. 100) ופמ"ב י"ז.

בס"ד. יום ב' רחג השבועות (מאמר א), ה'תשס"ז

(הנחה בלתי מוגה)

אנכי הו"י אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מכתי עבדים. הנה בפסוק זה נאמרו ג' לשונות, אנכי, הו"י, אלקיך, שהם ג' מדרגות מלמעלה למטה. והענין כזה, דאנכי הוא שם המעלה, כמ"ש אנכי הוראה, וכדאימת בזה"ל אנכי מי שאנכי דלא אתומיז לא בשום אות ולא בשום קוץ, היינו שגם אות וקוץ אופן שהוא באופן היותו נעלה, הנה אנכי הוא למעלה מזה. הו"י פירושו ה"י הוה ויהי"ו כאחד, שהוא למעלה מהטבע, והיינו שגם ענין הטבע כפי שהוא באופן היותו נעלה, הנה הו"י הוא למעלה מזה, להיותו ה"י הוה ויהי"ו כאחד, למעלה משינוי הזמן באופן היותו נעלה דומן. אמנם מזה נופא שצריך לומר שהוא כאחד שאין בו שינוי, הו"י מוכן שיש ס"ד לומר שאינו כאחד, ועל זה אומרים שהוא כאחד, והיינו לפי שככלות קאי הו"י על אצילות, שאצילות הוא המומצע בלך אוא"ס לנבראים, היינו שענין האצילות הוא דער צוטראַג וואָס מען טראַגט זיך צו להביראה, אבל הוא עדיין קורם הברירה בפועל, ולכן מצד הצוטראַג להביראה ה"י אפשר לחשוב שפועל אדה שינוי ח"י, ועל זה אומרים שהוא ה"י הוה ויהי"ו כאחד, שאין בו שום שינוי ח"י. ואלקיך הוא כחך וחיותך, דאלקים כגמטריא הטבעי, שהו"ע הנבלח העולמות, וזהו ששם אלקים הוא מדה הגבורה והצמצום.

וצריך להבין מה שבמתן תורה נאמרו ג' הלשונות אנכי הו"י אלקיך, מה שייד ענין זה למ"מ. גם צריך להבין מ"ש בהמשך הכתוב, אשר הוצאתיך מארץ מצרים מכתי עבדים, מה שייד ענין זה למ"מ. והנה, כמכללתא וכפירש"י איתא כדאי היא ההוצאה שתהויו משועבדים לי.

- (1) יתור כ. ב. ראה שמואל"א ט, יט. וראה מדרש שמואל ראה.
- (2) ול"ש עה"פ שם. ספרי דברים א, יז. וראה מאמרי אדה"ז חק"י"ד ח"א ע' יד.
- (3) ראה לקו"מ פיתוס פ, ב. שם פי ראה לא, ד. וראה זתר ח"א קס"ו, ב. ח"ג יא, א.
- (4) זח"ג רת, טע"ב (ברשימא). פירוש שער א (שער עשר ולא טע"ב חשע) פ"ט. תניא שערות"א פ"ז (פב, א).
- (5) ראה ש"ע א"י"ה ס"ה. לקו"מ ר"פ
- (6) פירוש שער יב (שער הנתיבות) פ"ב. ראשית חכמה שער החשוכה פ"ד ו"ה והמוציל (קכא, ב). של"ה פט, א. קפט, א. שח, ב. תניא שערות"א רפ"ו. לקו"מ פ' ראה כב, טע"ב ואילך.
- (7) תניא שערות"א רפ"ו. וכ"מ.

הנה העיקר הוא שדוקא עי"י נשלמת הכוונה ופנימיות הרצון, ולכן הו"י זה אמיתית ענין הכלי גבול, דישראל מלקשוין באורייתא ואורייתא בקרב"ה⁴⁴, היינו שמצד השלמת פנימיות הכוונה נעשים ישראל אורייתא וקרב"ה כולא חד⁴⁵.

- (44) ראה זח"ג עג, א. סה"מ השי"ת ע' בתחלתו. לקו"מ נצבים מו, א. סה"מ בתחלתו. השי"ת ע' 66.
- (45) תניא פ"ד רפכ"ג בשם הזוהר. וראה השי"ת ע' 61.